

Petar Kropotkin

UZAJAMNA
POMOĆ

FAKTOR EVOLUCIJE

Preveo s engleskog:
MIROSLAV BUDIMIR

Novi Sad
2017.

Naslov originala:

MUTUAL AID
A FACTOR OF EVOLUTION

by
Peter Kropotkin

NEW YORK
McCLURE PHILLIPS & Co.,
1902

SADRŽAJ

Uvod	9
I UZAJAMNA POMOĆ MEĐU ŽIVOTINJAMA	19
Borba za opstanak. – Uzajamna pomoć: zakon prirode i glavni faktor progresivne evolucije. – Beskičmenjaci. – Mravi i pčele. – Ptice: lovačka i ribolovačka udruženja. – Društvenost. – Uzajamna zaštita među malim pticama. – Ždralovi; papagaji.	
II UZAJAMNA POMOĆ MEĐU ŽIVOTINJAMA (nastavak)	43
Seobe ptica. – Odgajivačke zajednice. – Jesenja društva. – Sisari: mali broj nedruštvenih vrsta. – Lovačka udruženja vukova, lavova, i tako dalje. – Društva glodara; preživara; majmuna. – Uzajamna pomoć u borbi za život. – Darwinovi argumenti u prilog borbe za život unutar vrste. – Prirodne kočnice preteranog razmnožavanja. – Navodno istrebljenje prelaznih vrsta. – Eliminacija konkurencije u prirodi.	
III UZAJAMNA POMOĆ MEĐU DIVLJACIMA	77
Navodni rat svih protiv svih. – Plemensko poreklo ljudskog društva. – Pozna pojava odvojene porodice. – Bušmani i Hottentoti. – Australijanci, Papuanci. – Eskimi, Aleuti. – Osobine života divljaka koje Evropljani teško razumeju. – Pojam prave naroda Dajak. – Običajno pravo.	
IV UZAJAMNA POMOĆ MEĐU VARVARIMA	108
Velike seobe. – Nova organizacija je postala neophodna. – Seoska zajednica. – Zajednički rad. – Sudska procedura. – Međuplemensko pravo. – Primeri iz života naših savremenika. – Burjati. – Kabili. – Kavkaski gorštaci. – Afrička plemena.	

V UZAJAMNA POMOĆ U SREDNJOVEKOVNOM GRADU	137
Razvoj vlasti u varvarskom društvu. – Kmetstvo u selima. – Pobuna u utvrđenim gradovima: njihovo oslobođenje; njihove povelje. – Gilda. – Dvostruko poreklo slobodnih srednjovekovnih gradova. – Samostalna vlast, samouprava. – Časni položaj rada. – Trgovina preko gilde i preko grada.	
VI UZAJAMNA POMOĆ U SREDNJOVEKOVNOM GRADU (nastavak)	164
Sličnosti i razlike između srednjovekovnih gradova. – Zanat-ske gilde: državne crte u svakoj od njih. – Stav grada prema seljacima; pokušaj njihovog oslobođenja. – Gospodari. – Rezultati postignuti u srednjovekovnom gradu: u zanatima, u obrazovanju. – Uzroci propasti.	
VII UZAJAMNA POMOĆ MEĐU NAMA	192
Narodne pobune na početku perioda države. – Institucije uzajamne pomoći u sadašnjosti. – Seoska zajednica: njene borbe protiv ukidanja od strane države. – Običaji koji potiču iz života seoske zajednice, zadržani u našim savremenim selima. – Švajcarska, Francuska, Nemačka, Rusija.	
VIII UZAJAMNA POMOĆ MEĐU NAMA (nastavak)	221
Radnički sindikati iznikli posle uništenja gildi od strane države. – Njihove borbe. – Uzajamna pomoć u štrajkovima. – Zadruga. – Slobodna udruženja za različite svrhe. – Samožrtvovanje. – Bezbrojna društva za udruženo delovanje u svim mogućim vidovima. – Uzajamna pomoć u sirotinjskom životu. – Lična pomoć.	
Zaključak	245
Dodatak	251